

Sygn. akt: I C 386/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 maja 2019 roku

Sąd Rejonowy w Kwidzynie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: Sędzia Sądu Rejonowego Alicja Tułodziecka

Protokolant: stażysta Weronika Orlich

po rozpoznaniu w dniu 09 maja 2019 r. w Kwidzynie

na rozprawie

sprawy z powództwa M. Z.

przeciwko (...) S.A. w W.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

I. pozbawia wykonalności tytuł wykonawczy w postaci nakazu zapłaty wydanego przez Sąd Rejonowy w Gdańsku w postępowaniu upominawczym w dniu 25 maja 2001 r., sygn. akt XIV Nc 2183/01, zaopatrzonego w klauzulę wykonalności na rzecz następcy prawnego pierwotnego wierzyciela na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego Gdańsk – Południe w Gdańsku z dnia 03 października 2018 r. wydanego w sprawie I Co 3105/18, **w części** dotyczącej odsetek ustawowych liczonych od kwoty 137,12 zł (sto trzydzieści siedem złotych 12/100) za okres od dnia uprawomocnienia się wskazanego wyżej nakazu zapłaty do dnia 17 maja 2015 r.;

II. oddała powództwo w pozostałej części;

III. odstępuje od obciążania powoda kosztami procesu.

SSR Alicja Tułodziecka

Sygn. akt I C 386/19

UZASADNIENIE

Powód M. Z. w pozwie wniesionym przeciwko (...) S.A. z siedzibą w W. domagał się pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego w postaci nakazu zapłaty wydanego przez Sąd Rejonowy w Gdańsku w dniu 25 maja 2001 r. w sprawie o sygn. akt XIV Nc 2183/01, zaopatrzonego w klauzulę wykonalności na rzecz pozwanej postanowieniem Sądu Rejonowego Gdańsk – Południe w Gdańsku z dnia 03 października 2018 r. w sprawie o sygn. akt I Co 3105/18. Ponadto powód wniósł o zasądzenie na swoją rzecz kosztów procesu.

W uzasadnieniu swojego pozwu powód wskazał, że w dniu 25 maja 2001r. Sąd Rejonowy w Gdańsku wydał przeciwko niemu nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym w sprawie z powództwa (...) S.A., sygn. akt XIV Nc 2183/01, w którym nakazano mu zapłatę na rzecz powoda kwoty 137,12 zł. Powód wskazał również, że w dniu 26 lutego 2019 r. otrzymał od Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Warszawy – Śródmieścia w Warszawie P. A. zawiadomienie o wszczęciu przeciwko niemu postępowania egzekucyjnego w sprawie Km 4502/18. Powód wyjaśnił, że wierzycielem w sprawie była (...) S.A. z siedzibą w W., natomiast podstawą wniosku był wskazany wyżej

tytuł wykonawczy zaopatrzonej w klauzulę wykonalności na rzecz wnioskodawcy postanowieniem Sądu Rejonowego Gdańsk – Południe w Gdańsku z dnia 03 października 2018 r. w sprawie o sygn. akt I Co 3105/18.

Powód zaprzeczył, aby na (...) S.A. z siedzibą w W. skutecznie przeszło uprawnienie (...) S.A., bowiem nie został on powiadomiony o jakiegokolwiek cesji tej wierzytelności, która jest konieczna dla ważności umowy. Dodatkowo powód wskazał, że nie został mu nigdy doręczony nakaz zapłaty wydany w sprawie XIV Nc 2183/01. Powód wyjaśnił, że w G. nie zamieszkuje od 1994 r., a aktualnie zamieszkująca pod adresem ul. (...), (...) G. matka powoda nie poinformowała go o jakiegokolwiek korespondencji skierowanej do niego, a która to korespondencja miała zostać doręczona pod wskazany adres. Powód podał również, że o istnieniu wierzytelności dowiedział się dopiero w momencie odebrania korespondencji w sprawie egzekucyjnej Km 4502/18.

Powód podniósł ponadto zarzut przedawnienia roszczenia wynikającego z nakazu zapłaty wydanego przez Sąd Rejonowy w Gdańsku w dniu 25 maja 2001 r. w sprawie o sygn. akt XIV Nc 2183/01. W ocenie powoda, w momencie nabycia wierzytelności objętej nakazem zapłaty wydanym w sprawie o sygn. akt XIV Nc 2183/01 i złożenia wniosku o nadanie klauzuli wykonalności przez pozwanego wierzytelność ta była już przedawniona – upłynęło bowiem prawie 18 lat od uprawomocnienia się tego orzeczenia.

W odpowiedzi na pozew pozwana (...) S.A. z siedzibą w W. wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda na swoją rzecz kosztów postępowania.

Pozwana wskazała, że polskie prawo nie wymaga dla skuteczności cesji wierzytelności zawiadomienia dłużnika o cesji. Ponadto pozwana zaznaczyła, że powód w żaden sposób nie udowodnił, ani nawet nie uprawdopodobnił okoliczności, które mogłyby wskazywać na to, iż rzeczywiście nie otrzymał odpisu nakazu zapłaty.

Pozwana wskazała także, że roszczenie dochodzone od powoda nie uległo przedawnieniu. Wyjaśniono, że nakaz zapłaty został wydany w dniu 25 maja 2001 r., a następnie w dniu 26 stycznia 2011 r. został opatrzonej klauzulą wykonalności na rzecz pierwotnego wierzyciela, tj. na rzecz (...) S.A. z siedzibą w W.. Pozwana wskazała, że w dniu 18 maja 2018 r. na podstawie przepisu art. 788 § 1 k.p.c. wystąpiła z wnioskiem do Sądu Rejonowego Gdańsk – Północ w Gdańsku o nadanie klauzuli wykonalności na rzecz nowego wierzyciela

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 25 maja 2001 r. Sąd Rejonowy w Gdańsku wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym na skutek pozwu wniesionego przez (...) S.A. w W., nakazując pozwanemu M. Z., aby zapłacił na rzecz (...) S.A. kwotę 137,12 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 16 lipca 2000 r. do dnia zapłaty, w tym kosztami zastępstwa procesowego – sygn. akt XIV Nc 2183/01.

Postanowieniem z dnia 05 stycznia 2011 r. nakaz zapłaty został zaopatrzonej w klauzulę wykonalności na pierwotnego wierzyciela.

Następnie postanowieniem z dnia 03 października 2018 r. Sąd Rejonowy Gdańsk – Południe w Gdańsku nadał klauzulę wykonalności nakazowi zapłaty w postępowaniu upominawczym wydanemu przez Sąd Rejonowy w Gdańsku z dnia 25 maja 2011 r., sygn. akt XIV Nc 2183/01, na rzecz wnioskodawcy (...) S.A. z siedzibą w W. – sygn. akt I Co 3105/18.

(dowód: kserokopia nakazu zapłaty z dnia 25.05.2001 r. z k. 9 akt,

kserokopia postanowienia z dnia 05.01.2011 r. z k. 10 akt,

kserokopia postanowienia z dnia 03.10.2018 r. z k. 11 akt,

akta sprawy egzekucyjnej Km 4502/18,

akta sprawy I Co 3105/18)

W dniu 28 listopada 2018 r. wierzyciel (...) S.A. z siedzibą w W. złożyła u Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Warszawy – Śródmieścia wnioszek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego przeciwko M. Z. na podstawie wskazanego wyżej tytułu wykonawczego.

(dowód: akta sprawy egzekucyjnej Km 4502/18)

Sąd zważył, co następuje:

Okoliczności faktyczne w istotnych dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy kwestiach Sąd ustalił na podstawie danych wynikających z zebranych w sprawie dokumentów, a także dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy egzekucyjnej Km 4502/18 i aktach sprawy I Co 3105/18. Wskazać w tym miejscu trzeba, iż strony w toku sprawy nie kwestionowały wiarygodności oraz prawdziwości danych wynikających z tych dokumentów, a Sąd orzekający nie znalazł innych podstaw, aby tym danym odmówić mocy dowodowej.

W niniejszej sprawie powód M. Z. domagał się pozbawienia wykonalności nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu upominawczym przez Sąd Rejonowy w Gdańsku w dniu 25 maja 2001 r., w sprawie o sygn. akt XIV Nc 2183/01, zaopatrzonego w klauzulę wykonalności na rzecz (...) S.A. z siedzibą w W.. Powód podał, że roszczenie uległo przedawnieniu, bowiem od uprawomocnienia się orzeczenia do dnia nadania klauzuli wykonalności na rzecz pozwanej minęło 18 lat.

Wskazać trzeba, że zgodnie z treścią przepisu art. 840 k.p.c. dłużnik może w drodze procesu żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia jeżeli:

- 1) przeczy zdarzeniom, na których oparto wydanie klauzuli wykonalności, a w szczególności gdy kwestionuje istnienie obowiązku stwierdzonego tytułem egzekucyjnym nie będącym orzeczeniem sądu albo gdy kwestionuje przejście obowiązku mimo istnienia formalnego dokumentu stwierdzającego to przejście;
- 2) po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może powództwo oprzeć także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, a także zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zarzut ten nie był przedmiotem rozpoznania w sprawie;
- 3) jeżeli małżonek, przeciwko któremu sąd nadał klauzulę wykonalności na podstawie art. 787 k.p.c., wykaże, że egzekwowane świadczenie wierzycielowi nie należy się, przy czym małżonkowi temu przysługują zarzuty nie tylko z własnego prawa, lecz także zarzuty, których jego małżonek wcześniej nie mógł podnieść.

Powództwo przeciwegzekucyjne jest merytorycznym środkiem obrony przeciwko niezgodnej z prawem egzekucji, zarówno co do jej zasadności, jak i dopuszczalności. Dłużnik wnosząc powództwo przeciwegzekucyjne powinien sprecyzować w pozwie o jaki tytuł wykonawczy chodzi oraz w jakim zakresie domaga się pozbawienia czy ograniczenia jego wykonalności. Żądanie dłużnika może dotyczyć jedynie pozbawienia lub ograniczenia wykonalności tytułu wykonawczego, a nie uchylecia klauzuli wykonalności.

Wskazać także trzeba, że powództwo z przepisu art. 840 k.p.c., jako środek merytorycznej obrony dłużnika, pozwala na zakwestionowanie wykonalności tytułu wykonawczego w drodze badania zasadności i wymagalności obowiązku objętego tym tytułem i w konsekwencji musi być oparte na przyczynach materialnoprawnych wymienionych w punktach 1 – 3 przytoczonego powyżej przepisu.

Twierdzenia prezentowane w niniejszej sprawie przez powoda wskazują, iż podstawy prawnej wniesionego przez niego powództwa przeciwegzekucyjnego należałoby upatrywać w przepisie art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c.

Wskazać w tym miejscu trzeba, iż przepis art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. stwarza podstawę do zwalczania tytułu wykonawczego w przypadku, gdy już po powstaniu tytułu egzekucyjnego zaszły zdarzenia prowadzące do wygaśnięcia zobowiązania lub wskutek których zobowiązanie nie może być egzekwowane. W związku z powyższym rozróżnia się zdarzenia zależne od woli stron (np. spełnienie świadczenia, potrącenie) oraz niezależne od woli stron (m. in. przedawnienie roszczenia, niemożność świadczenia wskutek okoliczności, za które dłużnik nie odpowiada).

W przedmiotowej sprawie w pierwszej kolejności trzeba odnieść się do twierdzeń powoda, iż nakaz zapłaty wydany w dniu 25 maja 2001 r. nie został mu nigdy doręczony, a o istnieniu dochodzonej od niego wierzytelności powód dowiedział się w momencie otrzymania zawiadomienia o wszczęciu egzekucji w sprawie Km 4502/18.

Podnieść w tym miejscu wskazać trzeba, iż powództwo opozycyjne przewidziane w przepisie art. 840 k.p.c. nie prowadzi do ponownego merytorycznego rozpoznania sprawy zakończonej prawomocnym orzeczeniem. To oznacza, że na podstawie tego przepisu nie jest dopuszczalna merytoryczna zmiana uprzednio wydanego orzeczenia. W przypadku tytułów, które mogą być objęte powagą rzeczy osądzonej (a tak jest w przypadku nakazu zapłaty wydanego w sądowym postępowaniu upominawczym) uwzględnienie zdarzeń, które zaszły przed powstaniem tytułu, jest wyłączone, gdyż prowadziłoby to do niedopuszczalnego badania zasadności orzeczenia i naruszenia powagi rzeczy osądzonej.

Przedmiotem badania w trybie przepisu art. 840 k.p.c. jest zakres, w jakim jest dopuszczalne prowadzenie egzekucji na podstawie wydanego tytułu wykonawczego, bowiem jest on ograniczony prawem podmiotowym dłużnika wynikającym z prawa materialnego. Dopuszczalne granice tego ograniczenia wyznaczają podstawy powództwa opozycyjnego. Zaznaczyć trzeba, iż podstawą powództwa opozycyjnego z przepisu art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. mogą być jedynie takie zarzuty, których powołanie nie było możliwe w postępowaniu, w którym doszło do wydania tytułu egzekucyjnego.

Wskazać jeszcze trzeba, iż badanie w trybie art. 840 k.p.c. sprawy prawomocnie zakończonej nie prowadzi do ponownego merytorycznego rozpoznania tej sprawy. Sąd w tym postępowaniu nie może badać słuszności wyroku sądowego w chwili jego wydania.

W tym stanie rzeczy i mając na uwadze powyższe wskazać trzeba, iż niezasadne były twierdzenia powoda o braku wiedzy co do wydania przeciwko niemu nakazu zapłaty bądź o braku doręczenia mu tegoż orzeczenia. Sąd w niniejszej sprawie nie mógł bowiem badać zasadności oraz prawidłowości wydania przeciwko powodowi nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym, bowiem stanowiłoby to niedopuszczalne naruszenie powagi stanu rzeczy osądzonej.

W przedmiotowej sprawie powód M. Z. podniósł, że roszczenie wynikające z nakazu zapłaty wydanego przez Sąd Rejonowy w Gdańsku w sprawie sygn. akt XIV Nc 2183/01 uległo przedawnieniu w całości, ponieważ od jego uprawomocnienia się upłynęło 18 lat. Sąd częściowo zgodził się z twierdzeniami powoda prezentowanymi w tym zakresie.

Zgodnie z treścią przepisu art. 125 § 1 k.c. roszczenie stwierdzone prawomocnym orzeczeniem sądu przedawnia się z upływem lat dziesięciu, chociażby termin przedawnienia roszczeń tego rodzaju był krótszy. Jeżeli stwierdzone w ten sposób roszczenie obejmuje świadczenia okresowe, roszczenie o świadczenia okresowe należne w przyszłości ulega przedawnieniu trzyletniemu – ten przepis ma zastosowanie w tejże sprawie w powyższym brzmieniu zgodnie z treścią przepisu art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 13 kwietnia 2018 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2018/1104).

Dodać w tym miejscu jeszcze trzeba, że przepis art. 123 § 1 k.c. stanowi, że bieg przedawnienia przerywa się:

1) przez każdą czynność przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym, przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia;

2) przez uznanie roszczenia przez osobę, przeciwko której roszczenie przysługuje;

3) przez wszczęcie mediacji.

Podnieść w tym miejscu trzeba, iż bieg terminu przedawnienia przerywa m.in. wniesienie pozwu, złożenie wniosku o nadanie klauzuli wykonalności (również wniosku o nadanie klauzuli wykonalności na podstawie przepisu art. 788 k.p.c.), a także złożenie wniosku o wszczęcie egzekucji – czynności wynikające z przepisu art. 123 § 1 pkt 1 k.c. Dodać należy, iż to stanowisko znajduje ugruntowane oparcie w orzecznictwie Sądu Najwyższego oraz w orzecznictwie Sądów Apelacyjnych.

Z ustaleń poczynionych w sprawie wynikało także, że nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym został wydany przeciwko powodowi w dniu 25 maja 2001 r. Od uprawomocnienia się tegoż orzeczenia należało liczyć 10 – letni termin przedawnienia określony w przepisie art. 125 k.c. Jednakże ustalono, że postanowieniem z dnia 05 stycznia 2011 r. Sąd nadał temu orzeczeniu klauzulę wykonalności na rzecz wierzyciela oznaczonego w nakazie zapłaty. Wskazać należy, iż ta czynność przerwała bieg terminu przedawnienia wynikającego z przepisu art. 125 k.c. Wobec tego ten termin przedawnienia rozpoczął bieg na nowo.

Wskazać trzeba, iż następnie czynność procesowa podjęta przez wierzyciela (...) S.A. z siedzibą w W. ponownie przerwała bieg terminu przedawnienia. Ustalono bowiem, że pozwany złożył w Sądzie Rejonowym Gdańsk – Południe w Gdańsku wniosek o nadanie klauzuli wykonalności wskazanemu wyżej nakazowi zapłaty na swoją rzecz w trybie przepisu art. 788 k.p.c. Ten wniosek został nadany w placówce pocztowej w dniu 17 maja 2018 r. Podnieść zatem trzeba, iż ta czynność wierzyciela przerwała bieg dziesięcioletniego terminu przedawnienia co do należności głównej zasądzonej od powoda nakazem zapłaty z maja 2001 r. oraz bieg trzyletniego terminu przedawnienia w zakresie odsetek licząc za okres 3 lat wstecz od momentu złożenia przez wierzyciela wniosku o nadanie klauzuli wykonalności na swoją rzecz.

W tym stanie rzeczy Sąd orzekający uznał, że w niniejszej sprawie przedawnieniu uległy odsetki ustawowe liczone od głównej należności, tj. od kwoty 137,12 zł, za okres od dnia uprawomocnienia się wskazanego wyżej nakazu zapłaty do dnia 17 maja 2015 r. Natomiast w pozostałym zakresie bieg terminu przedawnienia wynikający z przepisu art. 125 k.c. został skutecznie przerwany wskutek czynności podejmowanych przez pierwotnego wierzyciela oraz następcę prawnego wierzyciela, co miało miejsce w styczniu 2011 r. oraz w maju 2018 r.

Mając na względzie przedstawione powyżej okoliczności i rozważania Sąd pozbawił wykonalności tytuł wykonawczy w postaci nakazu zapłaty wydanego przez Sąd Rejonowy w Gdańsku w postępowaniu upominawczym w dniu 25 maja 2001 r., sygn. akt XIV Nc 2183/01, zaopatrzonego w klauzulę wykonalności na rzecz następcy prawnego pierwotnego wierzyciela na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego Gdańsk – Południe w Gdańsku z dnia 03 października 2018 r. wydanego w sprawie I Co 3105/18, w części dotyczącej odsetek ustawowych liczonych od kwoty 137,12 zł za okres od dnia uprawomocnienia się wskazanego wyżej nakazu zapłaty do dnia 17 maja 2015 r. W pozostałym zakresie Sąd oddalił żądanie pozwu, albowiem było ono niezasadne. Podstawę prawną rozstrzygnięcia stanowiły przepisy art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. w zw. z art. 125 § 1 k.c. w zw. z art. 123 § 1 k.c.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie przepisu art. 102 k.p.c. – zgodnie z zasadą słuszności. W niniejszej sprawie Sąd odstąpił od obciążania powoda kosztami procesu. Powód przegrał niniejszą sprawę w części, a w konsekwencji tegoż miałby obowiązek zwrotu kosztów procesu poniesionych przez pozwanego w tejże części. Zastosowanie przepisu art. 102 nie wymaga osobnego wniosku od strony przegrywającej. Powinno ono być ocenione w całokształcie okoliczności konkretnego przypadku, z uwzględnieniem zasad współżycia społecznego. Przepis art. 102 k.p.c. nie konkretyzuje pojęcia „wypadków szczególnie uzasadnionych”, zatem ich kwalifikacja należy do Sądu, który po uwzględnieniu całokształtu okoliczności konkretnej sprawy, winien kierować się własnym poczuciem sprawiedliwości.

Sąd jednakże odstąpił od obciążania powoda kosztami procesu. Sąd miał przede wszystkim na względzie charakter roszczenia zgłoszonego w tejże sprawie.